

7. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті / С. Ф. Клепко. – Полтава : ПОППО, 2006. – 328 с.

8. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К., 2004. – 112 с. – (Серія «Біб-ка з освіт. політики»).

9. Кукуев А. И. Андрагогический подход в педагогике / А. И. Кукуев. – Ростов-на-Дону : ИПО ПИ ЮФУ, 2009. – 218 с.

10. Маслов В. І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами : навч. пос. / В. І. Маслов. – Тернопіль : Астон, 2007. – 134 с.

11. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/344/2013.

12. Сериков В. В. Образование и личность. Теория и практика проектирования образовательных систем / В. В. Сериков. – М. : Логос, 1999. – 272 с.

13. Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія і практика : монографія / Т. М. Сорочан. – Луганськ : Знання, 2005. – 384 с.

14. Шамова Т. И. Управление образовательным процессом в адаптивной школе / Т. И. Шамова, Т. М. Давиденко. – М. : Педагогический поиск, 2001. – 384 с.

15. Шишов С. Е. Школа: мониторинг качества образования / С. Е. Шишов, В. А. Кальней. – М. : Педагогическое общество России, 2000. – 320 с.

Дата надходження до редакції: 10.07.2014 р.

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 371.1+61(071.1)

Світлана БУХАЛЬСЬКА,
кандидат педагогічних наук,
заступник директора
Рівненського базового медичного коледжу

ТРЕНІНГ ЯК ГРУПОВА ФОРМА РОЗВИТКУ ЦІННІСНО-МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті розкрито зміст ціннісно-мотиваційного компонента педагогічної компетентності викладача вищого медичного навчального закладу та продемонстровано ефективність тренінгового заняття як групової форми розвитку педагогічної компетентності.

Ключові слова: тренінг, педагогічна компетентність, ціннісно-мотиваційний компонент, викладач вищого медичного навчального закладу.

В статье раскрыто содержание ценностно-мотивационного компонента педагогической компетентности преподавателя высшего медицинского заведения, продемонстрирована эффективность тренинга как групповой формы развития педагогической компетентности.

Ключевые слова: тренинг, педагогическая компетентность, ценностно-мотивационный компонент, преподаватель высшего медицинского заведения.

The article reveals the content of value-motivational component of teacher's pedagogical competence of higher medical educational institution and shows the efficiency of the training lessons as a group form of pedagogical competence development.

Key words: training, pedagogical competence, value-motivational component, teacher of higher medical educational institution.

Постановка проблеми. В умовах дії Закону України "Про вищу освіту" виникла нагальна потреба у подальшому розв'язанні та реалізації проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів вищих медичних навчальних закладів, яка б поєднувала вітчизняні традиції функціонування освітнього простору та сучасні прогресивні світові тенденції професійно-педагогічного поступу.

Сьогодні викладачеві вищого навчального закладу необхідні мобільність, гнучкість і нестандартність мислення, уміння адаптуватися до швид-

ких змін умов життя та пошуку ефективного і нового в професійно-педагогічній діяльності. А це можливо лише за умови високого рівня професійно-педагогічної компетентності, наявності фахових і життєвих ціннісних орієнтирів та мотивацій до особистісного розвитку й вдосконалення. Тому актуальним є пошук оптимальних форм набуття і розвитку компетентності усіх суб'єктів навчально-виховного процесу як у період навчання у вищому закладі, так і в процесі професійної діяльності.

Мета статті – розкрити зміст ціннісно-мотиваційного компонента педагогічної компетентності викладача вищого медичного навчального закладу, зокрема медичного коледжу, та продемонструвати ефективність тренінгового заняття як групової форми розвитку педагогічної компетентності викладачів.

Виклад основного матеріалу. На початку ХХІ століття Всесвітня федерація медичної освіти задля збереження високого рівня професійних знань, умінь і навичок працівників медичної галузі, а також їх постійного удосконалення відповідно до вимог часу ввела термін “безперервний професійний розвиток”. Безумовно, це стосується педагогічного персоналу вищих медичних навчальних закладів. Адже сучасний стан викладацького складу не завжди відповідає освітнім вимогам, що зумовлено недостатньою мотивацією до інноваційно-творчої педагогічної діяльності; недостатньою сформованістю особистісно-професійних характеристик і якостей, які необхідні для збереження ідеалу вчителя та лікаря. Тож професійне становлення викладачів вищих медичних навчальних закладів, за нашим переконанням, має ґрунтуватися на розвитку педагогічної компетентності викладачів.

Концептуальні положення сучасної вищої медичної освіти викладені в державних нормативно-правових документах, зокрема в Законі України “Про вищу освіту” (2014), Концепції розвитку вищої медичної освіти в Україні (2008), Концепції розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010-2020), Постанові Кабінету Міністрів України “Про затвердження національної рамки кваліфікацій” (2011), Програмі розвитку вищої медичної освіти до 2015 року, Національній стратегії розвитку освіти в Україні (2012-2021).

Так, у Законі України “Про вищу освіту” зазначено, що компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [5].

Аналіз стану досліджуваної проблеми у педагогічній теорії показав, що дослідження педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю розкрито у працях О. І. Гура, С. О. Демченко, І. Б. Міщенко, О. В. Полозенко, Т. М. Резер.

На основі наукового дослідження проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів у системі методичної роботи медичного коледжу нами уточнено теоретичний зміст поняття «педагогічна компетентність викладача медичного коледжу», під яким розуміємо цілісну характеристику викладача, що відображає рівень його педагогічних та фахових

знань, умінь і навичок, професійно значущих якостей та поведінкових характеристик, які забезпечують ефективність професійно-педагогічної діяльності в медичному коледжі [2, с. 62].

Зауважимо, що педагогічна компетентність викладача медичного коледжу поєднує в собі як загально визнані характеристики, що притаманні для викладача вищого навчального закладу, так і специфічні (мотивація до надання якісних освітніх послуг у процесі підготовки майбутніх медичних працівників; усвідомлення соціальної ролі та статусу викладача вищого медичного навчального закладу; професійно-ціннісні орієнтири: збереження та відновлення здоров'я населення, пропагування здорового способу життя, медико-дентологічна культура, милосердя, терпимість до ближнього; глибокі фахові знання та досвід роботи в практичній медицині; мобільність; готовність швидко застосовувати професійний досвід у вирішенні різноманітних ситуацій; адекватність, винахідливість), які віддзеркалюють сучасні професійні потреби та вимоги до педагогічних кадрів вищих навчальних закладів медичної галузі України.

У структурі педагогічної компетентності викладача медичного коледжу виокремлено такі компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивно-процесуальний, оцінювально-рефлексивний, творчий.

Відповідно до мети публікації вважаємо за доцільне розкрити зміст ціннісно-мотиваційного компонента та вказати його значимість у розвитку педагогічної компетентності викладачів медичних навчальних закладів.

Перш за все, зазначимо, що ціннісно-мотиваційний компонент характеризує стимули та потреби викладача в розвитку як життєвої, так і педагогічної компетентності; усвідомлення необхідності безперервного професійного розвитку; прагнення до ефективного та якісного виконання педагогічних завдань; мотиви професійного зростання та вдосконалення як викладача медичного коледжу; життєво-ціннісні орієнтири, в яких відображаються розуміння сенсу та цілей життя, ієрархія ідеалів і цінностей; усвідомлення своїх громадянських і професійних прав, обов'язків; рівень національної самосвідомості; виявляються громадянська позиція, погляд, вчинки в системі суспільних і професійних відносин [1, с. 10].

Ціннісно-мотиваційний компонент відображає усвідомлення викладачем особистісної та професійної значущості розвитку педагогічної компетентності; наявність мотивів і потреб у розвитку педагогічної компетентності; соціально-рольову та професійну позицію як викладача медичного коледжу; духовність; культуру (загальну, педагогічну, медико-деонтологічну) [2, с. 75].

Визначальним у ціннісно-мотиваційному компоненті, на нашу думку, є світогляд людини – найважливіший феномен духовності особистості і суспільства, що є сукупністю їх поглядів, оцінок, принципів, переконань та ідеалів, що відображають найзагальніше бачення і розуміння світу, місце людини в ньому і разом з тим життєвих позицій та програм поведінки людей, їх вчинків [3, с. 6-7].

Головне у світогляді – узагальнені буденні або життєво практичні, професійні та наукові знання, вміння, якості й характеристики. У нашому випадку,

ключовими у світогляді викладача вищого медичного навчального закладу є:

- фахові та педагогічні знання, що забезпечують формування гуманістично та професійно зорієнтованих пріоритетів й ставлень викладача, властивих водночас як для медичного працівника, так і педагога;

- ціннісно-орієнтаційні вміння, що забезпечують усвідомлення соціальної значущості педагогічної професії та її значимість у медичній освіті; спрямовують педагогічну діяльність на формування науково-медичного світогляду, медико-деонтологічних, морально-етичних, духовно-естетичних, життєво-ціннісних орієнтирів; мотивують до високодуховних вчинків;

- педагогічні та медико-деонтологічні здібності, що відображають сутність професійного служіння: керуватися у своїх діях і помислах принципами загальнолюдської моралі, бути безкорисливим, толерантним; утверджувати високі ідеали милосердя, любові, взаємоповаги між людьми;

- особистісні соціально-психологічні характеристики та якості, які відображають високий рівень свідомості, моральної зрілості, культури та духовних цінностей.

У контексті досліджуваної проблеми важливою є реалізація професійно-педагогічного розвитку викладачів формами інтерактивного навчання, сутність якого полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове) [8, с. 7], учасники якого є рівноправними, рівнозначними суб'єктами, які розуміють, що вони роблять, рефлексують із приводу того, що вони знають, уміють та здійснюють.

Однією із форм досягнення такого якісного утворення, як розвиток педагогічної компетентності викладачів вищих медичних навчальних закладів, вважаємо тренінги як групові форми інтерактивного навчання дорослих.

Тренінг – це навчання, що базується на досвіді й знаннях учасників та дає можливість, окрім отримання нової інформації, одразу використовувати її на практиці, випробовуючи нові навички [7, с. 38]. Така форма забезпечує ефективне використання різноманітних педагогічних прийомів за рахунок створення позитивної атмосфери в групі, що виключає домінування та конкуренцію.

В основі тренінгу – методика участі, що відображається в активній роботі, динамічному процесі навчання й удосконалення, під час якого відбувається вільний обмін думками, життєвим досвідом і проблемами, здійснюється спільний пошук рішень, формується тактика поведінки як у звичайних, так і нестандартних ситуаціях.

Залежно від визначених цілей і завдань розвитку педагогічної компетентності викладачів рекомендовано такі типи тренінгів:

- педагогічно-просвітницькі, під час яких учасники працюють над конкретною педагогічною темою, поглиблюють теоретичні знання, набувають умінь і навичок, напрацьовують стратегію й тактику поведінки, прийняття певних рішень;

- соціально-психологічні, внаслідок яких у викладачів розвиваються комунікативні здібності, вміння встановлювати різноманітні види міжособистісних відносин у студентському та педагогічному

колективах;

- психо-корекційні, в процесі яких відбуваються психологічні тренування, утвердження і закріплення певних особистісних якостей та здійснення корекції психічних процесів;

- тренінги особистого зростання, в результаті яких відбувається саморозвиток, самоусвідомлення, самоствердження, вирішуються особистісні внутрішні протиріччя й конфлікти тощо [7, с. 38].

За переконанням науковців, тренінги сприяють усвідомленню викладачем: по-перше, ситуацій навчально-виховної діяльності, що викликають напруження, тривогу, страх, невпевненість та інші негативні емоції; по-друге, особливостей своєї поведінки та емоційного реагування у процесі здійснення навчально-виховних впливів; по-третє, оцінки поведінки викладача іншими, наслідків такої поведінки; по-четверте, власного образу “Я” та власних мотивів, потреб, установок, а також міри їх адекватності, реалістичності й конструктивності; по-п'яте, специфіки міжособистісної взаємодії, міжособистісних конфліктів та їх причин у навчально-виховному процесі; по-шосте, нових форм поведінки, зорієнтованих на адаптації, високу емоційну стійкість та функціонування в реальних ситуаціях навчально-виховної діяльності [6, с. 4].

Підкреслимо, що в основу тренінгів покладені ідеї та принципи гуманізму: воля, рівність, справедливість, ненасилля, гідність, правдивість, відповідальність, що забезпечують успішну комунікацію, об'єктивні аргументування й аналіз, роботу в команді, взаємоповагу, відстоювання своєї позиції тощо.

Важливо пам'ятати, що ефективність тренінгу досягається за умов: дотримання ряду принципів групової роботи; наявності чітких базових правил поведінки членів групи по відношенню один до одного й узгодження прояву реакції на будь-які можливі відхилення; участі працівників-професіоналів (тренерів); спрямованості на соціально-психологічну допомогу учасникам групи в саморозвитку, при цьому така допомога йде не лише (а іноді й не стільки) від тренера, скільки від самих учасників; наявності постійної групи з певною кількістю чоловік (звичай від 7 до 15 осіб), яка періодично збирається на зустрічі; визначеність просторової організації (робота в колі); акцент на стосунки між учасниками групи, що розвиваються та аналізуються в ситуації “тут і зараз”; застосування активних методів групової роботи; об'єктивація суб'єктивних почуттів та емоцій учасників групи стосовно один одного і вербалізована рефлексія, що відбувається в групі; толерантне ставлення до особистих поглядів, думок учасників тренінгу; «зворотний зв'язок» для отримання інформації від учасників тренінгу про те, як вони сприймають себе, інших та зміст тренінгу; атмосфера розкритості та свободи спілкування між учасниками, клімат психологічної безпеки [7, с. 39].

Отже, оптимальною груповою формою розвитку педагогічної компетентності викладачів вищих медичних навчальних закладів є тренінгове заняття.

У процесі дослідження нами розроблено план-конспект тренінгу з проблеми “Розвиток ціннісно-мотиваційного компонента педагогічної компетентності викладачів медичного коледжу засобами інтерактивного навчання дорослих”.

Інноваційність та адаптованість тренінгу: основні положення гуманістичної етики та Концепції виховання гуманістичних цінностей (К. І. Чорна) [9]; адаптовані до заданої тематики інтерактивні технології навчання дорослих (С. О. Сисоєва) та методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокіча.

Категорія учасників: викладачі вищих медичних навчальних закладів.

Кількість учасників: 7-15 осіб. Кількість тренерів: 1 особа.

Схема проведення тренінгу:

1) привітання учасників, представлення тренера, презентація програми, мети і завдання тренінгу, інформаційне повідомлення;

2) прогнозування очікуваних результатів проведення тренінгу;

3) визначення правил роботи в групі;

4) виконання інтерактивних вправ та завдань.

Мета і завдання – актуалізувати проблему розвитку ціннісно-мотиваційного компонента педагогічної компетентності викладачів як необхідної умови якісної підготовки майбутніх медичних працівників; підтвердити доцільність та ефективність використання інтерактивних технологій навчання дорослих у реалізації проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів; визначити життєві та ціннісно-мотиваційні характеристики учасників тренінгу; довести значущість ціннісно-мотиваційного компонента педагогічної компетентності у професійній діяльності викладача; створити модель розвитку етичної та медико-деонтологічної складових педагогічної компетентності викладача.

Інтерактивні методи тренінгу: “мікрофон”, “мозковий штурм”, “коло ідей”, методика “Ціннісні орієнтації” М. Рокіча.

Очікувані результати тренінгу – розуміння ключових понять і категорій: «інтерактивні технології навчання», «тренінг», «педагогічна компетентність викладача»; «ціннісно-мотиваційний компонент», «акмеологічна модель», «етична, педагогічна та медико-деонтологічна компетентність викладача»; визначення пріоритетів та життєвих орієнтирів викладача вищого медичного навчального закладу; формування позитивного діалогу на професійному та особистісному рівнях.

Необхідне забезпечення тренінгу: фліпчарт, маркери, приміщення на 17-25 осіб, ручка для кожного учасника, записник, матеріали (інтерактивні вправи, інструкції).

Виконання практичних завдань тренінгу.

Ключові поняття і категорії: «інтерактивні технології навчання», «тренінг», «педагогічна компетентність викладача медичного коледжу»; «ціннісно-мотиваційний компонент», «акмеологічна модель», «етична, педагогічна та медико-деонтологічна компетентність викладача медичного коледжу».

Науково-інформаційний матеріал.

Інтерактивні технології навчання дорослих передбачають сумісне навчання (колективне або групове), у процесі якого відбувається взаємонавчання викладачів у співпраці з досвідченими педагогами, наставниками, працівниками методичної служби навчального закладу.

Етика – звичай, характер, система норм поведінки. Етика відображає духовні настанови людства і в цьому сенсі етичним навчанням є Євангеліє.

Уперше термін “етика” застосував Аристотель, який розумів її як філософію моральної поведінки людей.

Мораль – сукупність історично зумовлених правил, норм, звичаїв.

Сенс життя – це етична категорія, що визначає мету, до якої прагне людина як у своєму, так і в суспільному житті, а також кінцевий результат моральної та професійної досконалості.

Медична етика – це вчення про роль моральних засад у діяльності медичних працівників, про їх високогуманне ставлення до людини як необхідну умову успішного лікування.

Медична деонтологія – це вчення про професійний обов’язок та принципи поведінки медпрацівників із метою забезпечення максимальної користі для хворого. Суть деонтології: до Іншого ставитися так, як ти хотів би, щоб ставилися до тебе.

Моральні категорії: чуйність, витриманість, терпіння, ввічливість, привітність, чесність, добродійність, ніжність і ласка, співчуття, почуття власної гідності, скромність, простота, охайність, професійна ерудиція, спостережливість, чеснота.

Чеснота – це схильність постійно чинити добрі справи; позитивна моральна властивість характеру людини, що визначається його волею і вчинками. Три теологічні чесноти: Віра; Надія; Любов. Чотири кардинальні чесноти за схемою Платона, Святого Амвросія та Томи Аквінського з латинськими відповідниками: *iustitia* – Справедливість; *fortitudo* – Стійкість (Сила духу); *sapientia* – Розсудливість (Обачність); *temperantia* – Поміркованість. Сім християнських чеснот у порядку святості з протилежними їм смертними гріхами та латинськими відповідниками: Добродійність (*castitas*) – Хтивість (*luxuria*); Стриманість (*frenum*) – Нестриманість (*gula*); Щедрість (*liberalitas*) – Захланність (*avaritia*); Старанність (*industria*) – Лінивість (*acedia*); Лагідність (*patientia*) – Гнів (*ira*); Доброзичливість (*humanitas*) – Заздрість (*invidia*); Смирненність (*humilitas*) – Гординя (*superbia*).

Практичні завдання тренінгу – виконання інтерактивних вправ.

Вправа 1. Презентація тренінгової сесії.

1.1. Ознайомлення з проблематикою і метою тренінгу.

1.2. Наведення етичних правил групової роботи, що сприятимуть комфортній і безпечній атмосфері в групі, ефективній діяльності.

Базові правила групової роботи: брати участь за принципом добровільності; поважати думки, почуття і переконання кожного; не критикувати і бути позитивним; зберігати почуття гумору.

Вправа 2. Знайомство або «криголам».

2.1. Знайомство учасників тренінгу між собою.

2.2. Створення невимушеної робочої атмосфери.

2.3. Швидке формування «малих груп» за принципом дружності та відвертості.

Процедура проведення:

1) самопрезентація викладача: впродовж 2 хвилин потрібно продовжити фразу “Про мене як викладача варто знати...”;

2) моє педагогічне кредо: прочитуйте та обгрунтуйте зміст за 1 хвилину.

Наприклад: “Візьми промінь світла і спрямуй його туди, де панує темрява... Візьми усмішку і подаруй її тому, хто так її потребує... Візьми доброту і

яви її тому, хто сам не вміє віддавати... Візьми віру і віддай кожному, хто не має її... Візьми любові, неси її всьому світові...”.

Вправа 3. Життєві та професійні цінності викладача вищого медичного навчального закладу.

3.1. Обгрунтуйте або спростуйте зміст цитати за 2 хвилини: “У людській особі, незалежно від фаху, статі і навіть стану здоров’я, співіснують її три виміри: тілесний – тягнеться до корисного або приємного; психічний – реалізується в емоційності; духовний – прагне до істини”;

3.2. Висловіть за 1 хвилину своє бачення щодо особистісної та суспільної ролі педагогічної професії в підготовці спеціалістів медичної галузі.

Вправа 4. Значимість педагогічної компетентності викладача вищого медичного навчального закладу у підготовці майбутніх медичних працівників.

4.1. Продовжіть думку впродовж 30-ти секунд: “Мої професійні та особистісні потреби в розвитку педагогічної компетентності полягають у...”, зокрема: мотивація – сукупність мотивів, потреб, стимулів, ситуативних чинників, які спонукають до вчинків людини; внутрішня мотивація – це система мотивів, які спонукають до певних зусиль; мрія, самореалізація, ідеї, творчість, самоствердження, переконання, здоров’я, відчуття потреби комусь, особистісне зростання, потреба в спілкуванні та ін.; зовнішня мотивація – це прагнення особистості досягти успіху в соціумі: кар’єрне зростання, статус, визнання, матеріальні речі, естетика праці й побуту тощо.

4.2. Оберіть із запропонованих варіантів пріоритетні вчинки, якими Ви керуєтесь у професійній підготовці студентів: вчинок “Я – задля Вас” – людина піклується про інших людей, які відсутні у момент дії вчинку, що є істотним показником моральної зрілості людини; вчинок-служіння – безкорисливе служіння, піклування про інших людей, коли людина активно протистоїть тим, хто поводить себе негідно; вчинок-відданість – наявність вищих почуттів як детерментів моральних дій; виявляється в бажанні творити добро іншому задля співчуття до нього; вчинок-вірність – виявлення надійності за різних обставин у контексті турботливого ставлення до іншої людини; вчинок-збереження честі й гідності – пов’язаний із самоцінністю; вчинок-шанування – це вищий ступінь духовного ставлення людини до людини; вчинок-скромність – це внутрішня позиція, яка визначає міру в потребах, домаганні, самоставленні; вчинок-милосердя – добре, співчутливе ставлення до інших людей; вчинок-шляхетність – вияв благородства як показника особистісної зрілості.

Вправа 5. Ціннісно-мотиваційний компонент педагогічної компетентності викладача вищого медичного навчального закладу.

5.1. За 2 хвилини обгрунтуйте особистісне розуміння наступного твердження: “Професійна спрямованість – особисте прагнення викладачів до цілеспрямованого застосування фахових та психолого-педагогічних знань, умінь і навичок, життєвого та практичного досвіду в обраній професійній сфері”.

5.2. Визначте життєво- та професійно-ціннісні орієнтації викладача вищого медичного навчального закладу за модифікованою методикою “Ціннісні орієнтації” М. Рокича.

Інструкція:

Шановний респонденте, Вам запропоновано картки, на кожній із яких вказана певна цінність. Уважно розгляньте картки і проаналізуйте зазначені цінності. Ваше завдання – відповідно до запитання розкласти картки в такій послідовності, за якою найбільш значима цінність повинна бути попереду, найменш значима – позаду. Послідовність карток Ви можете змінювати, проте кінцевий результат повинен відображати Вашу істинну позицію.

1. Визначте порядок розміщення цінностей, якими, на Вашу думку, повинен керуватися викладач вищого медичного навчального закладу.

2. Зазначте, в якому порядку реалізовані цінності у Вашому житті.

Перелік термінальних цінностей: активна життєва позиція, життєва мудрість, здоров’я, любов до ближнього, почуття прекрасного, матеріальний достаток, повага, визнання, інтелектуальний розвиток, професійна досконалість, активний відпочинок, соціальна незалежність, кар’єрне зростання, творчість, повноцінне життя, гармонія з оточуючим і внутрішнім світом.

Перелік інструментальних життєвих цінностей: обов’язковість, тактовність, почуття гумору, непохитність, здатність до компромісу, особистісне переконання, самоконтроль, терпимість, милосердя, акуратність, інтелігентність, справедливість, самовпевненість, здоровий спосіб життя.

Вправа 6. Етична, педагогічна та медико-деонтологічна складові педагогічної компетентності викладача вищого медичного навчального закладу.

6.1. На основі аналізу поетичних рядків В. Коротича визначте ідеал, що поєднує у собі професійно-значущі характеристики вчителя та лікаря:

“Я слухаю ті сповіді щодня: Вони не криються, Вони відверті – хворі.

Це важко так – наосліп, навмання брести в чужих сльозах, в чужому горі. Професіє! О дай мені слова, дай силу – втішити, пізнати, розділити”.

Вправа 7. “Я вірю: ти зможеш”.

7.1. Створити акмеологічну модель “Етична, педагогічна та медико-деонтологічна складові педагогічної компетентності викладача”.

Поняття “акме” означає вищий рівень розвитку фізичного здоров’я, розуму, почуття, волі людини, взаємодіючих таким чином, що вона досягає найбільшого результату, виявляючи себе як індивід, особистість і суб’єкт діяльності.

Методичні вказівки: на аркуші намалюйте вершину – “акме”, що відображатиме розвиток етичної, педагогічної та медико-деонтологічної компетентності викладача медичного коледжу. В основі вершини зазначте «тріаду етики викладача» за Аристотелем: “Логос – якість викладання, Пафос – контакт із аудиторією, Етос – відношення до людей”.

Відповідно до вказаних тверджень, вкажіть: 1) завдання особистісного розвитку з означеної проблеми; 2) принципи; зміст етичної, педагогічної та медико-деонтологічної компетентності викладача; 3) умови, форми та методи розвитку етичної, педагогічної та медико-деонтологічної компетентності викладача медичного коледжу.

Вправа 8. «Підведення підсумків».

8.1. Зробіть висновки: “На цьому тренінгу Я...”, “Я вважаю свою участь у тренінгу...”, “Я сподіваюсь, що на наступному тренінгу...”.

Висновок. Підсумовуючи, зазначимо, що вимоги сьогодення до кадрового складу вищих медичних навчальних закладів передбачають переоцінку ролі викладача, від якого очікується висока компетентність, індивідуальність, усвідомлене ставлення до своєї праці.

Ціннісно-мотиваційний компонент відображає усвідомлення викладачем особистісної та професійної значущості розвитку педагогічної компетентності, наявність мотивів і потреб у її розвитку.

Ефективною формою розвитку ціннісно-мотиваційного компонента педагогічної компетентності викладача вищого медичного навчального закладу є тренінгові заняття з використанням інтерактивних методів навчання дорослих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бухальська С. Є. Обґрунтування структури педагогічної компетентності викладача медичного коледжу / С. Є. Бухальська // Педагогічний процес: теорія і практика. – Київ, 2012. – Вип. 2. – С. 3-12.
2. Бухальська С. Є. Розвиток педагогічної компетентності викладачів у системі методичної роботи медичного коледжу : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Бухальська Світлана Євгенівна. – Київ, 20013. – 319 с.

3. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій : [навч. посібник] / О. М. Губар. – К. : Центр навчальної літератури, 2007 – 416 с.

4. Данилова Г. С. Акмеологічна модель педагога в XXI столітті / Г. С. Данилова // Рідна школа : науково-педагогічний журнал. – К. : Фенікс, 2003. – № 6. – С. 43-44.

5. Закон України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 01 липня 2014 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

6. Мороз Л. В. Методика і практика підготовки викладача вищої школи до виховної роботи зі студентською молоддю. Тренінгові заняття / Л. В. Мороз // Виховна робота в технікумах, коледжах. – К., 2007. – Вип. 7. – С. 3-142.

7. Ніколова Н. Тренінг – форма інтерактивного навчання / Н. Ніколова, В. Бикова // Освіта. Технікуми. Коледжі. – 2010. – № 2. – С. 38-40.

8. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих / С. О. Сисоєва // Рідна школа. – К. : Фенікс, 2010. – №11. – С. 3-8.

9. Чорна К. І. Моральні цінності особистості у контексті гуманістичної етики / К. І. Чорна // Педагогічний вісник. – 2008. – №1 (51). – С.24-26.

Дата надходження до редакції: 10.10.2014 р.

УДК 372. 461

Наталія ШАЦЬКА,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри філософії
та суспільно-гуманітарних дисциплін
Запорізького ІШПО

РЕАЛІЗАЦІЯ УМОВИ ПОГЛИБЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНОМОВНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ В ІНСТИТУТАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У статті подано матеріал щодо форм реалізації умови поглиблення інформаційно-комунікативної компетентності вчителів з метою розвитку їх україномовної культури через заняття на курсах підвищення кваліфікації та самоосвіту.

Ключові слова: україномовна культура, інформаційно-комунікативна компетентність, освіта дорослих.

В статті представлено матеріал о формах забезпечення реалізації умови углублення информационно-коммуникативной компетентности учителей с целью развития их украиноязычной культуры через занятия на курсах повышения квалификации и самообразование.

Ключевые слова: украиноязычная культура, информационно-коммуникативная компетентность, образование взрослых.

The article contains material about the forms of ensuring of realization of the condition of hollow of the teacher's informational and communicative competence for the development their Ukrainian language culture during studies at the courses through training and self-education.

Key words: Ukrainian language culture, informational and communicative competence, adult's education.